

VALTIONTALouden TARKASTUSVIRASTO

TOIMINTAKERTOMUS
JA
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

1.1.2002 – 31.12.2002

178. toimintavuosi

SISÄLTÖ

PÄÄJOHTAJAN KATSAUS	3
TOIMINTAKATSAUS	4
TULOKSELLISUUDEN KUVAUS	12
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA NIIDEN LIITTEENÄ ANNETTAVAT TIEDOT SEKÄ TILINPÄÄTÖKSEN LASKELMIEN TARKASTELU	20
SISÄINEN VALVONTA	29

LIITTEET:

Liite 1. Organisaatio ja tehtäväjako	31
Liite 2. Loppusuoritteet vuonna 2002	32
Liite 3. Tilintarkastuskertomus eduskunnalle	35

PÄÄJOHTAJAN KATSAUS

Siirrettäessä Valtiontalouden tarkastusvirasto eduskunnan yhteyteen eduskunnan odotukset kohdistuivat ennen muuta entistä parempaan tiedonsaantiin tarkastusten tuloksista. Tämän johdosta tarkastusvirasto onkin aikaisempaa enemmän ottanut toiminnassaan huomioon eduskunnan tietotarpeet. Se on näkynyt niin tarkastustoiminnan suunnittelussa ja kohdentamisessa kuin myös tarkastuksista raportoinnissa. Tarkastusviraston kaikki tarkastuskertomukset on saatettu eduskunnan asianomaisen valiokunnan ja jokaisen kansanedustajan tietoon. Tarkastustuloksia on tarvittaessa selostettu myös valiokunnissa ja niiden jaostoissa.

Käsitellessään tarkastusviraston toiminnastaan eduskunnalle antamaa kertomusta eduskunta katsoi, että tarkastelujakso, arvioitaessa tarkastusviraston eduskunnan yhteyteen siirron vaikutuksia, on vielä erittäin lyhyt pidemmälle menevien johtopäätösten tekemiseen. Perusratkaisun todettiin kuitenkin jo nyt osoittautuneen oikeaksi. Myös eduskunnan tiedonsaanti tarkastusviraston tarkastusten tuloksista samoin kuin näiden tarkastustulosten hyödyntämisen todettiin parantuneen. Tältä osin voimme katsoa vastanneemme hyvin siirron meille antamiin haasteisiin. Toisaalta olemme samalla huolehtineet siitä, että myös toimeenpaneva hallinto voi hyödyntää asiantuntemustamme ja tarkastustemme tulokset.

Tarkastusvirasto antoi toimintavuonna ensimmäiset kertomuksensa eduskunnalle käsittelyä varten. Kertomuksissa esitetään huomattava määrä niin laillisuutta kuin tarkoituksenmukaisuutta koskevia huomautuksia valtion taloushoidosta ja talousarvion noudattamisesta. Merkittävimmät puutteet virastojen tilinpäätösten oikeissa ja riittävässä

tiedoissa liittyivät tuloksellisuustietoihin ja erityisesti näissä toiminnan taloudellisuutta koskeviin tietoihin. Tulosohjauksen toimivuuden suhteen todettiin olevan vielä paljon parantamisen varaa. Tarkastuksissa tuli esiin poikkeuksellisen usean viraston kohdalla sellaisia virheellisiä menettelyjä, joista annettu huomautus tai useammat huomautukset kokonaisuutena katsottiin talousarvion noudattamisen rikkomukseksi. Tarkastusvirasto kuitenkin katsoi olennaisuuden periaate huomioon ottaen, että esiin tuodut puutteet, virheet tai riskit eivät olisi esteenä valtion tilinpäätöksen vahvistamiselle.

Toimintavuoden aikana tarkastusvirasto saattoi päätökseen eniten tarkastuksia kymmeneen vuoteen. Samalla tilintarkastusten keskimääräistä valmistumispäivää saatiin aiennettua yhdeksännen kerran kymmenen vuoden aikana edellisvuoteen verrattuna. Kertomusvuonna tilintarkastukset valmistuivat keskimäärin yli kolme kuukautta aikaisemmin kuin vuosikymmen sitten. Toiminnantarkastuksen tarkastuspäivän erilliskustannukset laskevat toisena vuotena peräkkäin. Vuoteen 1999 verrattuna toiminnantarkastuksen tarkastuspäivän kustannukset ovat laskeneet absoluutisesti yli viisi prosenttia. Vastaavana aikana erilliskustannukset toiminnantarkastusta kohden ovat laskeneet yli kahdeksan prosenttia.

Päättynyt toimintavuosi oli viraston tuloksellisuuden kannalta hyvä, josta kiitän koko tarkastusviraston henkilökuntaa. Toimintakertomuksesta ilmenee tarkemmin, miten tuloksellisesti virasto toteutti tehtävänsä vuonna 2002.

Tapio Leskinen

TOIMINTAKATSAUS

1.1 Asema ja tehtävät

Suomen perustuslain 90 §:n mukaan valtion taloudenhoidon ja valtion talousarvion noudattamisen tarkastamista varten eduskunnan yhteydessä on riippumaton valtionalouden tarkastusvirasto.

Valtionalouden tarkastusvirastosta annetun lain 1 §:n mukaan tarkastusviraston tehtävänä on tarkastaa valtion taloudenhoidon laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä valtion talousarvion noudattamista.

Viraston tarkastusoikeus ulottuu:

- valtioneuvostoon ja ministeriöihin,
- valtion virastoihin ja laitoksiin,
- valtion talousarvion ulkopuolisiin rahastoihin,
- valtion liikelaitoksiin ja valtion määräysvallassa oleviin yhtiöihin,
- valtionapuihin,
- valtion maksuliikettä hoitaviin luottolaitoksiin,
- Suomen ja Euroopan yhteisöjen välisiin varainsiirtoihin.

Lisäksi virasto suorittaa eräitä kansainvälisten järjestöjen tilintarkastustehtäviä. Tarkastusvirasto hoitaa myös toimialaansa kuuluvia asiantuntija- ja neuvontatehtäviä sekä osallistuu tarkastusalan kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön.

1.2 Toiminnan päämäärä

Virasto katsoo, että sen toiminnan päämääränä on tuottaa eduskunnalle, valtioneuvostolle ja sen alaiselle hallinnolle hyödyllistä ja luotettavaa valvonta- ja tarkastustietoa valtion

taloudenhoidosta, talousarvion noudattamisesta ja hallinnon toiminnasta.

Tarkastustoiminnalla ja siihen sisältyvien keskeisten osaamisalueiden asiantuntijatoiminnalla tarkastusvirasto haluaa

- varmistaa, että valtion talousarviota ja taloudenhoitoa koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan
- edistää valtionhallinnon tuloksellisuutta eli taloudellisuutta, tuottavuutta ja vaikuttavuutta sekä
- tukea hyvää hallintoa ja taloudenhoitoa koskevien yleisten periaatteiden toteuttamista hallinnossa.

Tarkastusviraston tarkastustoiminta käsittää sekä tilintarkastuksen että toiminnantarkastuksen. Näiden toisiaan täydentävien perustoimintojen varaan ja keskinäiselle vuorovaikutukselle rakentuu valtionalouden ulkoisesta tarkastuksesta vastaavan asiantuntijaviranomaisen kokonaistehtävän menestyksellinen hoitaminen.

Tilintarkastus on vuotuista ja kohdistuu kaikkiin valtion tilinpäätösvelvollisiin virastoihin ja laitoksiin. Tarkastustoiminnalla ja siihen sisältyvien keskeisten osaamisalueiden asiantuntijatoiminnalla valtionhallinnossa tilintarkastus

varmistaa, että

- valtion talousarviota ja sen soveltamiseen liittyvää keskeistä lainsäädäntöä noudatetaan
- valtion tilinpäätöksen ja tilivirastojen tilinpäätösten oikeiden ja riittävien tietojen vaatimus toteutuu

ja edistää

- eduskunnan budjettivallan toteutumista
- asianmukaisen sisäisen valvonnan toteutumista
- hyvään taloudenhoitoon kuuluvien periaatteiden noudattamista
- hallinnon tuloksellisuutta.

Toiminnantarkastus on kertaluonteista ja kohdistuu useita toimijoita käsittäviin tehtävälueisiin, hallintoa läpäiseviin toimintoihin, tietyn hallintolohkon, viranomaisen tai valtionavun saajan hoitamaan rajattuun tehtävään, talousarvion ulkopuolisiin rahastoihin, liikelaitoksiin tai valtionyhtiöihin.

Toiminnantarkastuksen keskeisenä päämääränä on tuoda esiin hallinnon tuloksellisuuden merkittävät puutteet ja ongelmat sekä niiden perimmäiset syyt ja tuottaa niistä ao. päätöksentekijöille taloudenhoidon ohjauksessa tarpeellista tietoa käyttökelpoisessa muodossa.

Sekä tilintarkastus että toiminnantarkastus ovat ministeriöiden sekä niiden alaisten virastojen ja laitosten ulkoista tarkastusta, joka turvaa ensisijaisesti omistajan taloudellisia intressejä. Vuositolintarkastus palvelee eduskuntaa sekä valtioneuvostoa ja sen alaista hallintoa erityisesti varmistamalla taloudenhoidon laillisuutta ja talousarvion noudattamista. Toiminnantarkastus palvelee näitä erityisesti tuottamalla objektiivista tarkastustietoa valtion tehtävien hoidon tuloksellisuudesta ja myösi-odotetuista vaikutuksista. Molemmat tarkastuslajit turvaavat eduskunnalle ja valtiontalouden ohjaukselle raportoitavan informaation oikeellisuutta ja riittävyttä. Raportoinnilla ministeriöille sekä virastoille ja laitosille tuotetaan lisäarvoa niiden johtamiselle ja valvonnalle.

1.3 Visio ja arvot

Virasto on valtiontalouden tarkastuksen huippuosaaja.

Tämä merkitsee sitä, että virastolla on käytössään

- laadullisesti ja määrällisesti riittävästi sille kuuluvan tarkastus- ja asiantuntijatehtävän edellyttämää ammattitaitoa ja osaamista
- johdon vahvistamiin kriteereihin ja keskeisiin kohdentamisalueisiin perustuva tarkastusten kohdentaminen
- tehokkaat työn suunnittelu-, toteutus- ja seurantaprosessit sekä
- selkeä ja oikea-aikainen raportointi.

Viraston strategian tarkistustyössä on vision sisältöä konkretisoitu tarkastusviraston eri sidosryhmien kannalta. Eduskunnan kannalta vision suuntainen toiminta merkitsee sitä, että tarkastusviraston toiminta tukee eduskunnan budjetti- ja lainsäädäntövaltaa tuottamalla objektiivista ja hyödyllistä tarkastustietoa talousarvion toimeenpanosta, lainsäädännössä hallinnolle asetettujen tehtävien hoidosta ja tavoitteiden toteutumisesta sekä hallinnon eduskunnalle antamien suunnittelu- ja valvontatietojen luotettavuudesta ja riittävydestä.

Valtioneuvoston ja sen alaisen hallinnon kannalta vision suuntainen toiminta merkitsee, että tarkastusvirasto ulkoisena tarkastajana tuottaa objektiivista ja hallinnon ohjauksessa tarpeellista tarkastustietoa hallinnon tuloksellisuuden kannalta olennaisista ja riskialttiista asioista, talousarvion, säännösten ja muiden ohjaukspäätösten noudattamisesta valtion taloudenhoidossa sekä valtion ja tilivirastojen tilinpäätösten oikeellisuudesta. Lisäksi se merkitsee, että tarkastusvirasto toimii aloitteellisesti asiantuntemustaan hyödyntäen.

Kansalaisten kannalta vision suuntainen toiminta merkitsee, että tarkastusvirasto julkistaa avoimesti tarkastustuloksensa. Tämä edesauttaa sitä, että kansalaiset pitävät tarkastusvirastoa riippumattomana ja luotettavana tarkastusviranomaisena sekä kokevat viraston toiminnan tärkeäksi.

Viraston henkilökunnan kannalta vision suuntainen toiminta merkitsee, että tarkastusvirasto on työpaikkana kilpailukykyinen tarjoamalla henkilöstölle haasteellisia tehtäviä, mahdollisuuden kehittyä sekä ammatillisesti että yhteisön jäsenenä, oikeudenmukaisen ja kannustavan palkkauksen sekä ajanmukaiset

työvälineet ja tukijärjestelmät.

Viraston johtamisessa ja muussa toiminnassa noudatetaan virastossa yhteisesti sovit-
tujen arvoja, jotka ovat osaaminen, objektiivisuus, yhteistyö, rohkeus sekä tuloksellisuus.

1.4 Tarkastustoiminnan suunnittelu ja strategiset linjaukset

Viraston toimintastrategia muodostuu niistä linjauksista, joiden mukaan viraston toimintaa suunnataan, toteutetaan ja kehitetään ottaen huomioon viraston toimintaympäristön muutokset. Strategian luomisessa perustana on virastolle lainsäädännössä annettu tehtävä.

Valtiontalouden tarkastusviraston toiminta perustuu pidemmän aikavälin suunnitteluun ja vuotuisen toiminnan suunnitteluun. Suunnitelmissa määritellään toiminnan strategiset linjaukset ja toiminnan suuntaamisen painopisteet sekä vahvistetaan yksittäiset tarkastuskohteet. Toimintavuonna tarkastusvirastossa käynnistettiin strategian päivitystyö, jonka tuloksena toiminnan menestystekijöiksi määritettiin tarkastustoiminnan oikea kohdentaminen ja viraston ammattitaidon turvaaminen.

Virasto toteuttaa tarkastustehtävänsä tilintarkastuksella ja toiminnantarkastuksella, jotka toimivat samansuuntaisesti viraston tarkoituksensa toteuttamiseksi.

Virasto tarkastaa joka vuosi kaikki valtion tilivirastot ja valtion tilinpäätöksen. Toiminnantarkastuksia suunnataan valtiontalouden arvioitujen riskien perusteella alueille, joilla on huomattavaa välitöntä tai välillistä taloudellista merkitystä. Tilintarkastukset ja toiminnantarkastukset tuottavat yhdessä kattavan kuvan valtion budjettitalouden hoidosta.

Virasto seuraa valtionyhtiöiden, valtion liikelaitosten ja budjetin ulkopuolisten rahastojen toimintaa. Virasto julkaisee vuosittain selvityksen, jossa tarkastellaan konsernitason valtionenemmistöisten osakeyhtiöiden toimintaa. Valtionyhtiöihin ja valtion liikelaitoksiin sekä budjetin ulkopuolisiin rahastoihin

kohdistuvista tarkastuksista päätetään erikseen.

Tarkastustoiminnan suuntaamiseksi tarkastusvirasto on vahvistanut seuraavat kriteerit:

- asian taloudellinen merkitys
- riski valtiontalouden kannalta
- uuden tiedon tuottaminen
- valtion virastojen ja laitosten taloudenhoidon oikeellisuuden ja toimivuuden sekä talousarvion noudattamisen varmistaminen
- asian merkitys eduskunnan kannalta.

Toiminnantarkastusten kohteet valitaan vuosittain erityisten painopistealueiden pohjalta. Aiheiden valinnassa käytetään hyväksi järjestelmällistä riskiarviointia. Vuoden 2002 tarkastustoiminnan painopistealueet olivat hallinnon taloudelliset ohjausjärjestelmät, valtionavustukset ja muut tuet, valtion tulot ja rahoitusjärjestelmät sekä hankinnat.

Yhtäläisen suojan periaatteen mukaisesti EU-varojen tarkastus saa virastossa saman painoarvon kuin kansallisten varojen tarkastus. Tarkastusvirasto tarkastaa Suomen ja Euroopan unionin välisiä varainsiirtoja samassa laajuudessa sekä samoja periaatteita ja menetelytapoja noudattaen kuin kansallisia varoja.

1.5 Organisaatio

Tarkastusvirastoa johtaa eduskunnan valitsema pääjohtaja. Pääjohtajan toimikausi on kuusi vuotta. Viraston organisaation muodostavat tilintarkastuksen yksikkö, kaksi toiminnantarkastuksen yksikköä, sisäisten palveluiden yksikkö ja erillisyyksikkö (organisaatio-kaavio liitteenä 1). Tarkastusviraston päätoimipaikka sijaitsee Helsingissä. Virastolla on toimipaikat myös Turussa ja Oulussa.

Tarkastusvirastossa on lakisääteinen neuvottelukunta, jonka tehtävänä on ylläpitää ja kehittää tarkastusviraston yhteyksiä yhteistyötahoihin, tehdä aloitteita tarkastustoiminnan kehittämiseksi sekä seurata tarkastustoiminnan suuntautumista, tuloksellisuutta ja palvelukykyä eri yhteistyötahojen kannalta. Neu-

vottelukunnan puheenjohtajana toimii kansanedustaja Maria Kaisa Aula, varapuheenjohtajana alivaltiosihteeri Juhani Turunen ja sihteerinä on toiminut erikoistutkija Leena Juvonen sekä ylitarkastaja Lassi Perkinen.

Neuvottelukunnan kokoonpano
2001 – 2003

Maria Kaisa Aula, kansanedustaja
Reino Hjerpe, ylijohdaja, VATT
Markku Lehto, kansliapäällikkö, STM
Tapio Leskinen, pääjohtaja, VTV
Christel von Martens, johtaja, Kuntaliitto
Anita Niemi-Iilahti, dosentti, Vaasan yliopisto
Risto Palo, ylitarkastaja, VTV
Vappu Taipale, pääjohtaja, STAKES
Juhani Turunen, alivaltiosihteeri, VM
Kari Urpilainen, kansanedustaja

Kertomusvuonna neuvottelukunta koontui viisi kertaa. Neuvottelukunnan jäsenille esiteltiin ajankohtaisia toiminnantarkastuksia sekä tarkastusviraston tarkastus- ja toimintasuunnitelma vuodelle 2003. Lisäksi neuvottelukunnassa keskusteltiin tarkastusvi-

raston kertomuksesta eduskunnalle toiminnastaan. Neuvottelukunta teki myös aloitteen opetusministeriölle Tampereen yliopistossa järjestettävän tilintarkastuksen ja arvioinnin koulutusohjelman rahoituksen jatkamisesta.

1.6 Henkilöstö

Henkilöstön määrä ja rakenne

Vuoden 2002 lopussa viraston virkojen lukumäärä oli 146 (2001 145, 2000 141). Viraston työssä olevan henkilöstön kokonaismäärä oli vuoden 2002 lopussa 138 henkilöä. Henkilöstön lukumäärä lisääntyi yhdeksällä henkilöllä edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Henkilötyövuosien määrä koko toimintavuoden osalta kasvoi 132:sta 137:ään (kasvua 3,8 %).

Palkattomat virkavapaat¹ ovat lisääntyneet viime vuosina, mutta kääntyneet laskuun kertomusvuonna.

Tarkastusviraston koko henkilöstöstä oli naisia 34,8 % ja miehiä 65,2 %. Tarkastushenkilöstön osalta naisten osuus oli 30,4 % (2001 31,4 %, 2000 34,6 %) ja muun henkilöstön

Henkilöstön määrä 31.12			
Vuosi	Vakinaiset Lkm	Määräaikaiset Lkm	Virkavapaalla olevat Lkm
1999	103	26	15
2000	109	22	16
2001	119	10	18
2002	124	14	14

Vuosi	Henkilötyövuosien lukumäärä	%-muutos	Virkojen lukumäärä
1999	125	4,2	138
2000	129	3,1	141
2001	132	2,3	145
2002	137	3,8	146

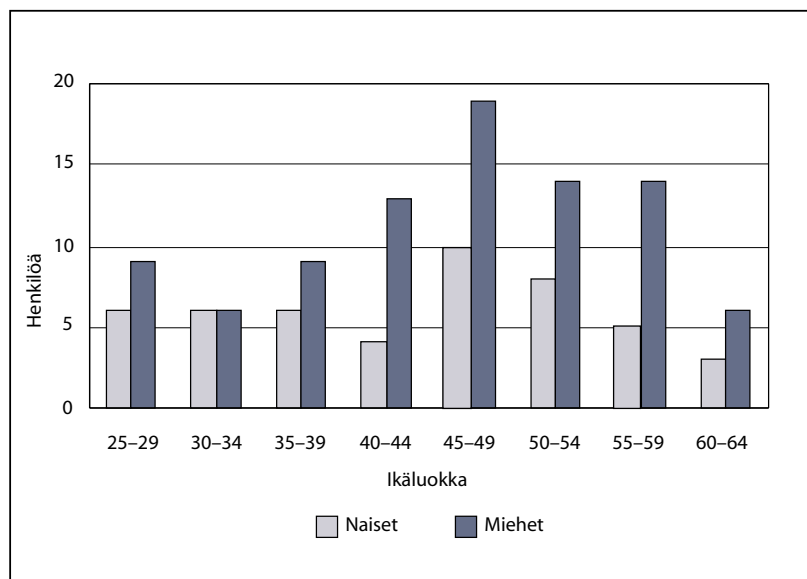
¹ Palkattomiin virkavapaisiin sisältyvät äitiys- ja vanhempainvapaa, isyysvapaa, hoitovapaa, eläke/kuntoutustuki, opintovapaa, muualla työskentely, julkinen tehtävä, palkaton yksityisasia, vuorotteluvapaa ja osa-aikaeläke.

Vuosi	Palkattomat virkavapaat (htv)	%-muutos
1999	13,3	
2000	13,8	3,8
2001	15,3	10,9
2002	13,6	-11,1

Tietoja koko henkilöstöstä 31.12				
	1999	2000	2001	2002
Keski-ikä/v	44,4	44,0	45,0	44,9
Keskimääräinen palvelusaika tarkastusvirastossa/v	10,1	10,2	11,2	11,3
Naisten osuus henkilöstöstä/%	38,0	40,5	38,0	34,8
Korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus/%	85,2	84,0	83,7	86,2

Tietoja tarkastushenkilöstöstä 31.12				
	1999	2000	2001	2002
Naisten osuus henkilöstöstä/%	32,7	34,6	31,4	30,4
Korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus/%	99,1	99,1	99,1	99,1

Tietoja muusta henkilöstöstä 31.12				
	1999	2000	2001	2002
Naisten osuus henkilöstöstä/%	63,6	66,7	65,2	56,5
Korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus/%	22,7	20,8	21,7	21,7

KUVIO 1: HENKILÖSTÖN IKÄJAKAUMA 2002

osalta 56,5 % (2001 65,2 %, 2000 66,7 %).

Tarkastusviraston koko henkilöstön keski-ikä oli kertomusvuoden lopussa 44,9 vuotta (2001 45,0 vuotta, 2000 44,0 vuotta). Suurimmat ikäryhmät kertomusvuonna olivat 50 – 54 (21,7 %) ja 45 – 49 (21,0 %) -vuotiaat. Ns. seniori-ikäisiä eli vähintään 45-vuotiaita oli koko henkilöstöstä 57,2 % (miehistä 58,9 % ja naisista 54,2 %).

Koko budjettivaltion henkilöstön keski-ikä oli vuonna 2001 42,4 vuotta (2000 42,4 vuotta) ja seniori-ikäisten osuus henkilöstöstä 45,3 % (2000 45,1 %).

Koko henkilöstön keskimääräinen palvelusaika tarkastusvirastossa oli 11,3 vuotta (2001 11,2 vuotta, 2000 10,2 vuotta). Sekä tarkastushenkilöstön että muun henkilöstön keskimääräinen palvelusaika oli 11,3 vuotta. Henkilöstön koulutustaso pysyi kertomusvuonna edelleen korkealla tasolla. Tarkastushenkilöstöstä korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus oli 99,1 %.

Henkilöstökoulutus

Henkilöstökoulutuspäivien määrä sisältäen myös omaehtoisen kehittämisen väheni edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2002 koulutuspäivien määrä oli 1 130, joka on 8 päivää/henkilötyövuosi. Tilintarkastuksen tulos-

alueella koulutusta oli keskimäärin 11 htp/htv (2001 15 htp/htv, 2000 16 htp/htv) ja toimintatarkastuksen tulosalueella 8 htp/htv (2001 8 htp/htv, 2000 10 htp/htv).

Henkilöstökoulutuksen kustannukset, joihin sisältyvät työaikakustannukset, olivat toimintavuonna 362,5 tuhatta euroa (2001 358,2 tuhatta euroa), joka on 4 % viraston kokonaiskustannuksista. Henkilötyövuotta kohden kustannukset olivat 2 646 € (2001 2 709 €).

Sairaspoissaolot

Sairauspäivien määrä suhteessa henkilötyövuosiin laski vuodesta 2001. Sairauspäiviä vuonna 2002 oli yhteensä 823 ja sairaustapauksia 293. Sairauspäivien määrä henkilötyövuotta kohden oli 6 päivää (vuonna 2001 8 päivää, 2000 8 päivää), mikä laski 23,9 % vuodesta 2001. Lukumääräisesti eniten oli 1–3 päivän sairaustapauksia (85,0 %).

Henkilöstön vaihtuvuus

Vaihtuvuus eli uuden työnantajan palvelukseen siirtyminen on tarkastusvirastossa muun valtionhallinnon tapaan viime vuosina lisääntynyt. Toimintavuonna uuden työnantajan palvelukseen lähti 10 henkilöä, mikä on 7,2 % viraston henkilöstöstä.

Vuosi	Sairauspäivät (työpäivinä)		
	Lkm	%-muutos edellisestä vuodesta	Pv/henkilötyövuosi
1999	789	-15,3	6,3
2000	1 021	29,4	7,9
2001	1 082	3,8	8,2
2002	823	-23,9	6,0

Vuosi	Vaihtuvuus		
	Määräaikaiset	Vakituiset	%-osuus henkilöstöstä
1999	0	5	3,9
2000	2	6	6,1
2001	5	4	7,0
2002	0	10	7,2

1.7 Viraston toiminnan kehittäminen

Tarkastustoiminnan kehittämistä on käsitelty kohdissa 2.3.4. ja 2.4.3.

Toimintavuoden aikana jatkettiin viraston sisäisen viestinnän kehittämistä ja aloitettiin viraston verkkopalveluiden kehittämistyö. Verkkopalveluiden kehittämistyön tavoitteena on kartoittaa viraston ulkoisille sidosryhmille verkossa tarjottavia palveluita ja suunnitella mahdollisia hankkeita palvelun parantamiseksi. Viraston viestintää kehitetään toimintavuonna aloitetulla viraston viestintäsuunnitelman uudistamisella.

Viraston palkkausjärjestelmän kehittämistyötä jatkettiin. Vuonna 2001 asetettu työryhmä perehtyi viraston työtehtävien vaativuu-teen sekä teki ehdotuksen valittavasta työtehtävien vaativuuksjärjestelmästä ja arvioinnin suorittamista varten palkattavasta konsultista. Konsultti aloitti työnsä keväällä 2002.

Virastossa suunniteltiin ja otettiin käyttöön viraston sisäinen sähköinen tekstiarkisto, johon on koottu kaikki viraston keskeisimmät asiakirjat.

Viraston teknistä valmiutta parannettiin uusimalla tietokonekanta ja aloittamalla uuden verkkokaapelointijärjestelmän, uuden käyttöjärjestelmän ja toimisto-ohjelmistojen käyttöönoton suunnittelut. Kaksi jälkimmäistä tehdään tiiviissä yhteistyössä eduskunnan kanssa. Vuoden 2002 aikana on otettu käyttöön uusia tietoliikenneyhteyksiä, joiden avulla tarkastajat voivat virastosta käsin tehdä tarkastustehtäviä.

1.8 Kansainvälinen toiminta

Tarkastusvirasto toimii Euroopan unionin jäsenvaltioiden ylimpien tarkastuselinten sekä Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kansallisenä yhteysviranomaisena. Kertomusvuonna virasto osallistui vakiintuneeseen tapaan Euroopan unionin tarkastusvirastojen pääjohtaja- ja yhteyshenkilökokouksiin sekä pääjohtajakokousten asettamien työryhmien työsken-

telyyn. Tarkastusviraston virkamies toimi myös tilintarkastustuomioistuimen palveluksessa määräaikaisessa tehtävässä tilintarkastustuomioistuimen ja jäsenmaiden tarkastusvirastojen sopiman käytännön mukaisesti. Lisäksi virasto osallistui tarkkailijana tilintarkastustuomioistuimen kaikkiin neljään tarkastuskäyntiin Suomessa ja vastasi tilintarkastustuomioistuimen kyselyihin ja tietopyyntöihin.

Virasto on Intosain sekä sen eurooppalaisen tytäryrjestyksen Eurosain jäsen. Virasto on osallistunut vakiintuneeseen tapaan järjestöjen kokouksiin ja kokousaineiston valmisteluun sekä vastannut järjestöistä ja sen työryhmistä tuleviin viraston toimintaa koskeviin kyselyihin. Kansainvälisen yhteistyön keskeisenä tavoitteena on edistää valtiontalouden tarkastuksen menettelytapoja koskevaa tietojenvaihtoa. Intosain ja Eurosain toimintamuotoja ovat myös tarkastusmenetelmien ja standardien kehittämistyö.

Kertomusvuonna tarkastusviraston edustajat osallistuivat Moskovassa toukokuussa pidettyyn V Eurosain kongressiin. Kongressin osanottajat edustivat yhteensä 43 maata. Kongressin pääteemana oli ylin ulkoinen tarkastuselin ja valtion budjetin täytäntöönpanon tarkastus. Tarkastusviraston edustaja osallistui Euroopan komission järjestämään tarkastusteemapäivään, joka järjestettiin Brysselissä marraskuussa.

Tarkastusvirasto osallistui vuonna 2002 Euroopan unionin tarkastusvirastojen yhteiseen EU:n rakennerahastojen tarkastusta koordinoivaan työryhmään. Työryhmän ensimmäinen muistio esiteltiin marraskuussa Luxemburgissa tarkastusvirastojen pääjohtajien kokoukselle.

Kertomusvuonna tarkastusvirasto osallistui EU:n jäsenmaiden tarkastusvirastojen työryhmään, joka käsittelee kehitysyhteistyön lahjoittajavaltioiden mahdollisuutta harmonisoida vastaanottajavaltioilta vaadittavaa kehitysyhteistyövarojen käytön raportointia tarkastusvirastojen kannalta. Työryhmän neljäs kokous pidettiin lokakuussa Alankomaiden tarkastusviraston isännöimänä.

Tarkastusviraston kaksi tilintarkastajaa toi-

mi Wassenaar-järjestön tilintarkastajina, jonka puitteissa he tekivät Wieniin kolme tarkastusmatkaa.

Pohjoismaisten tarkastusvirastojen samoin kuin Baltian maiden tarkastusvirastojen välinen yhteistyö ja keskinäinen tietojenvaihto toteutui perinteisellä tavalla. Toimintavuonna yhteistyömuotoja olivat pohjoismaiden ja Baltian maiden pääjohtaja- ja yhteistyökokoukset sekä vastavuoroiset virastovierailut. Pohjoismaiden pääjohtajakokous järjestettiin kesä-heinäkuun vaihteessa Färösaarilla ja pohjoismaiden ja Baltian maiden pääjohtaja- ja yhteistyökokous järjestettiin syyskuun alussa Riikassa. Tarkastusviraston sisäisten palvelujen toimintayksikkö kävi tutustumassa Viron

tarkastusviraston vastaavan yksikön toimintaan. Virolaiset kollegat tekivät opintomatkan Suomen tarkastusvirastoon, jossa heille esiteltiin pääasiassa EU-jäsenyyden mukanaan tuomia tehtäviä.

Toimintavuonna tarkastusvirastoon tehtiin ulkomailta yhteensä 10 tutustumiskäyntiä ja vierailua ja tarkastusviraston edustajat osallistuivat yhteensä 21 ulkomailta järjestettyyn kokoukseen ja seminaariin. Tarkastusvirasto isännöi kahta pohjoismaista seminaaria. Lisäksi viraston edustajat tekivät ulkomaille kolme tarkastusmatkaa ja olivat mukana kahdessa muussa kansainvälisessä asiantuntijatehtävässä.

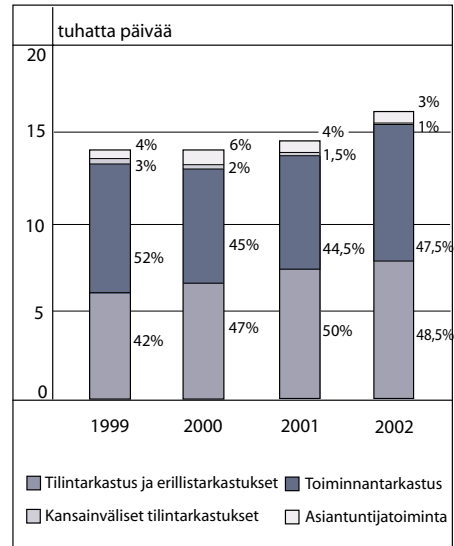
TULOKSELLISUUDEN KUVAUS

2.1 Viraston tulokset

Tarkastusvirasto antoi kertomusvuonna 115 vuositilintarkastuskertomusta (2001 116 kpl, 2000 101 kpl) ja valtion tilinpäätöstä koskevan tarkastuskertomuksen. Kertomusvuonna aloitettiin varainhoitovuoteen 2002 kohdistuvat 115 tilintarkastusta. Tilintarkastusten ja erillistarkastusten osuus viraston ulkoisiin suoritteisiin käytetystä työajasta (kuvio 2) oli 48,5 %, joka on 0,5 prosenttiyksikköä vähemmän kuin edellisvuonna.

Tarkastusvirasto saattoi kertomusvuonna päätökseen 32 toiminnantarkastusta (2001 26 kpl, 2000 22 kpl). Näistä 22 tarkastusta päättyi tarkastuskertomukseen, 2 selontekoon, 3 selvitykseen, 3 esiselvitykseen ja 2 kirjeeseen. Vuodelle 2003 siirtyi 39 käynnissä olevaa toiminnantarkastusta tai esiselvitystä (2001 40 kpl, 2000 34 kpl). Toiminnantarkastusten osuus viraston ulkoisiin suoritteisiin käytetystä työajasta (kuvio 2) oli 47,5 %, joka oli 2,5 prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisvuonna.

Vuonna 2002 päättyneet tilintarkastukset, erillistarkastukset ja toiminnantarkastukset kohdistuivat hallinnonaloittain kuvion 3 mukaisesti. Kuviota tulkittaessa on otettava huomioon, että tilintarkastuksen osalta tulokseen vaikuttaa tilivirastojen sijoittuminen hallinnonaloittain. Toiminnantarkastuksen osalta laskelmassa ovat mukana ainoastaan ne tarkastuspäivät, jotka on käytetty toimintavuonna päättyneisiin tarkastuksiin. Merkittävimmät muutokset olivat opetusministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön ja sisäasiainministeriön osuuden kasvu sekä oikeusministeriön ja työministeriön osuuden lasku. Muutokset selittyvät lähinnä valmistuneiden toiminnan-

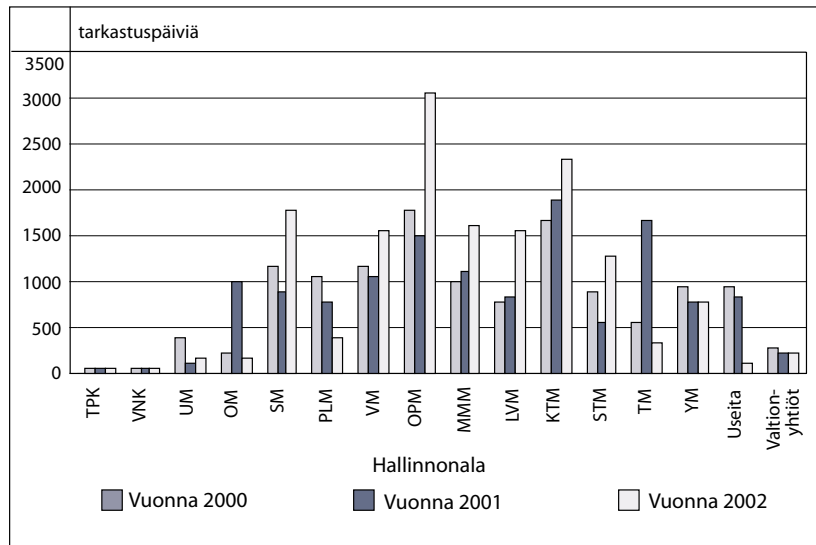
KUVIO 2: TYÖAJAN KOHDISTUMINEN VUOSINA 1999 – 2002

tarkastusten jakautumisella hallinnonaloittain.

Kansainvälisten tilintarkastusten osuus viraston ulkoisiin suoritteisiin käytetystä työajasta (kuvio 2) oli 1 %.

Vuonna 2002 valmistuneista tarkastuksista on luettelo tämän kertomuksen liitteenä.

Viraston asiantuntijatehtäviin kuuluen tehtiin aloitteita, annettiin lausuntoja, suoritettiin neuvontaa, toimittiin kouluttajana, osallistuttiin viraston ulkopuolisiin työryhmiin, oltiin asiantuntijana kuultavana ja käsiteltiin valtion taloudenhoitoa koskevia kanteluita. Asiantuntijatoiminnan osuus viraston ulkoisiin suoritteisiin käytetystä työajasta (kuvio 2) oli kuitenkin vain 3 %.

KUVIO 3: PÄÄTTYNEIDEN TARKASTUSTEN KOHDISTUMINEN ERI HALLINNONALOILLE 2000 – 2002

2.2 Viraston kustannukset ja työajan käyttö

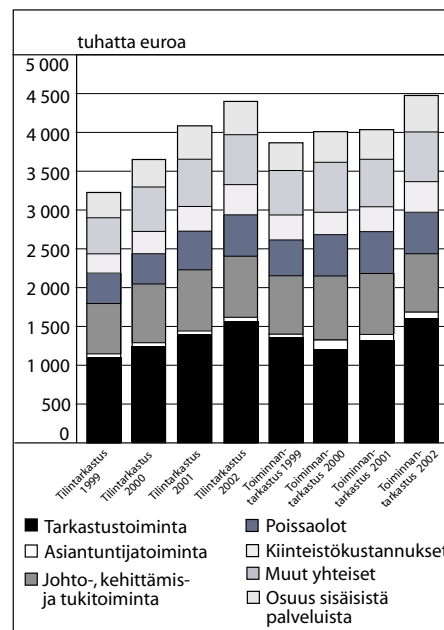
Tarkastusviraston kustannukset (kuvio 4) olivat yhteensä 8,92 milj. € (2001 48,8 Mmk, 2000 46,0 Mmk), josta toiminnantarkastuksen osuus oli 4,45 milj. € (2001 24,1 Mmk, 2000 23,9 Mmk), tilintarkastuksen osuus 4,40 milj. € (2001 24,1 Mmk, 2000 21,6 Mmk) ja erillisyyksikön osuus 74,75 tuhatta euroa (2001 0,5 Mmk, 2000 0,5 Mmk). Laskelmassa viraston vuoden 2002 kiinteistökustannukset (0,92 milj. €), sisäisten palveluiden kustannukset (0,87 milj. €) sekä muut yhteiset kustannukset (1,44 milj. €) on kohdistettu tulosalueille.

Ulkoiseen suoritettuotantoon (kuvio 5) eli tarkastus- ja asiantuntijatoimintaan käytetyn työajan osuus tehollisesta työajasta (ei sisällä palkallista poissaoloa) oli toiminnantarkastuksen tulosalueella 70 % (suunniteltu 74 %, toteutunut 2001 66 %, 2000 65 %). Tilintarkastuksen tulosalueella ulkoisten suoritteiden osuus oli myös 70 % (suunniteltu 69 %, toteutunut 2001 68 %, 2000 66 %). Koulutuksen osuus tarkastusviraston tehollisesta työajasta oli noin 4 %.

Tarkastusviraston ulkoisen suoritettuotannon (kuvio 5) keskimääräiset kustannukset työpäivää kohti olivat 551 €, joka on 2 % vähemmän kuin edellisvuonna. Tilintarkas-

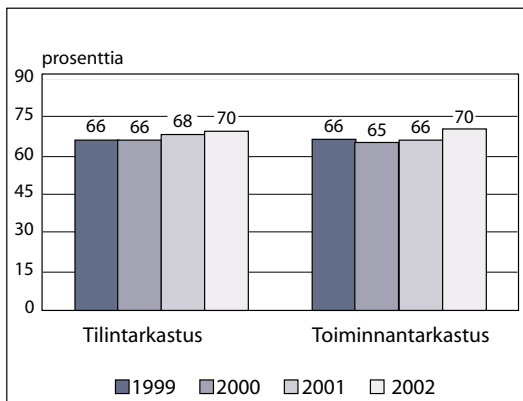
tuksen tulosalueen ulkoisen suoritettuotannon (kuvio 7) keskimääräiset kustannukset työpäivää kohti olivat 543 € (kasvu edellisvuodesta 0,2 %). Toiminnantarkastuksen tulosalueen ulkoisen suoritettuotannon (kuvio 8) keskimääräiset kustannukset työpäivää kohti olivat 560 € (lasku edellisvuodesta 4,3 %).

Viraston kokonaispalkkasumma ilman sivukuluja oli 5,35 milj. € (2001 29,9 Mmk, 2000 27,6 Mmk).

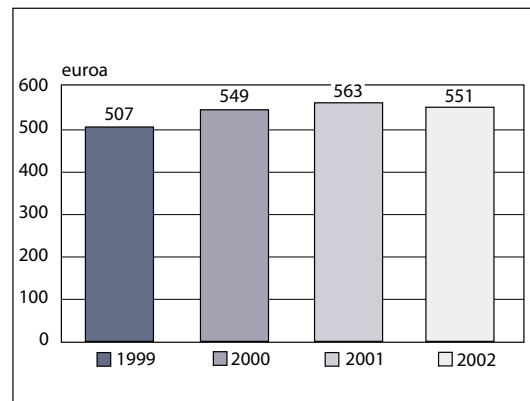

KUVIO 4: VTV:N KUSTANNUKSET TULOSALUEITTAIN VUOSINA 1999–2002

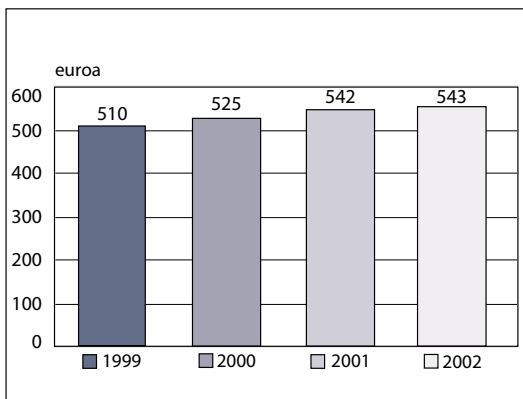
Työaika henkilötyöpäivinä (htp) ja henkilötyövuosina (htv)			
	2000	2001	2002
Henkilötyöpäivinä	32 411	33 214	34 323
Henkilötyövuosina	129	132	137
Työajan jakaantuminen %			
	2000	2001	2002
Tehollinen työaika	82	81	83
Vuosilomat	13	14	12,5
Lomarahavapaat	1,5	1	1,5
Sairauspoissaolot	3	3	2
Palkalliset muut poissaolot	0,5	1	1
Yhteensä	100	100	100

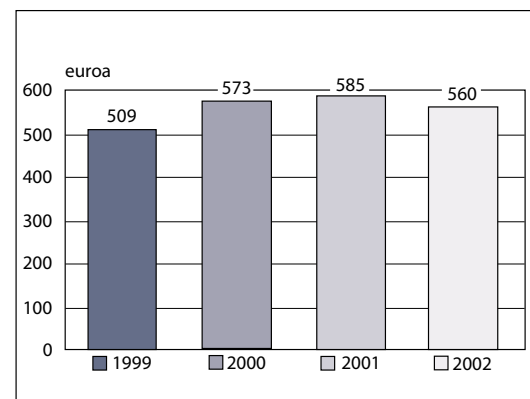
KUVIO 5: TYÖAJAN KÄYTTÖ ULKOISEEN SUORITETUOTANTOON

KUVIO 6: VTV:N SUORITETYÖPÄIVÄN KUSTANNUS (€)

KUVIO 7: TILINTARKASTUKSEN SUORITETYÖPÄIVÄN KUSTANNUS (€)

KUVIO 8: TOIMINNANTARKASTUKSEN SUORITETYÖPÄIVÄN KUSTANNUS (€)

2.3 Tilintarkastuksen tuloksellisuus

2.3.1. Tavoitteet

Keskeisinä tavoitteina varainhoitovuoden 2001 tilintarkastuksissa oli tarkastaa kaikki 115 tilivirastoa sekä valtion tilinpäätös

- tarkastusohjeen laatuvaatimusten mukaisesti
- toteuttaen selkeää raportointia ja huolehtien kertomuskannanottojen linjakkuudesta
- raportoiden ministeriötarkastukset 10.6.2002 mennessä ja muut tilivirastot viimeistään 31.5.2002 mennessä sekä aientaa laskennallista keskimääräistä tilintarkastuskertomusten valmistumispäivää
- käyttäen tilivirastojen tilintarkastuksiin tarkastussuunnitelman mukaisesti keskimäärin 65 tarkastuspäivää/tilivirasto
- hyödyntäen tarkastustulokset ensimmäisessä eduskunnalle annettavassa kertomuksessa syyskuussa 2002.

2.3.2. Tuloksellisuus ja tavoitteiden saavuttaminen

Kaikki tavoitteeksi asetetut tilintarkastukset toteutettiin tarkastusohjeen mukaisesti. Kertomusraportointi tiivistyi, selkeytyi ja kerto-

muskannanotot pysyivät linjakkaina. Väli-raportoinnissa todettiin kehittämis- ja yhtenäistämistarvetta, minkä johdosta väli-raportoinnin ohjeistusta täsmennettiin vuoden 2002 tilintarkastuksiin tähdäten syksyllä 2002.

Laskennallinen keskimääräinen tilintarkastuskertomusten valmistumispäivä aientui edelleen niin, että se oli ministeriöiden kohdalla 4.6.2002 (2001 5.6. ja 2000 6.6.) sekä muiden tilivirastojen osalta 9.5.2002 (2001 14.5. ja 2000 20.5.). Muiden tilivirastojen 102 tilintarkastuskertomuksesta 101 valmistui toukokuun loppuun mennessä (vuonna 2001 86% ja vuonna 2000 76%).

Tilintarkastuskertomukset vietiin niiden valmistuttua tarkastusviraston kotisivulle. Painettu julkaisu kaikista tilintarkastuskertomuksista jaettiin entistä aikaisemmin sidosryhmille.

Valmistuneiden 115 tilintarkastuksen keskimääräinen työajankäyttö oli 61 tarkastuspäivää/tilivirasto (tavoite 65 pv, toteutunut 2001 60 pv, 2000 61 pv, 1999 58 pv). Edellä mainittuihin lukuihin sisältyvät myös taloushallinnon järjestelmätarkastukset, joihin käytettiin kuudessa tilivirastossa yhteensä 316 pv (2001 253 pv, 2000 217 pv). Lukuihin sisältyy myös EU-varojen tarkastukseen erikoistuneen tarkastustyön osuus 148 tarkastuspäi-

Vuosi	Pvm ministeriöt	Muut tilivirastot	Kertomukset, kpl
1999	7.6.	21.5.	98
2000	6.6.	20.5.	101
2001	5.6.	14.5.	116
2002	4.6.	9.5.	115

Ulkoisiin suoritteisiin käytetyn työajan jakauma %				
	1999	2000	2001	2002
Vuositilintarkastukset	93	95	97	96
Erillistarkastukset	1	1	0	1
Muut tarkastukset	3	2	2	1
Asiantuntijatoiminta	3	2	1	2
	100	100	100	100

vää (2001 187 pv).

Vuonna 2002 raportoiduissa tilintarkastuksissa oli vuoden 2001 puolella suoritettua tarkastustyön osuus 44 % (2001 42 %, 2000 42 %, 1999 43 %). Luku kuvaa ns. tilikauden aikana suoritettua tarkastusta, jonka osuutta pyritään lisäämään.

Tilintarkastuksen yhteenvetotiedot sisällytettiin ensimmäisen kerran eduskunnalle annettuun tarkastusviraston kertomukseen.

Toimintayksikön työssä oleva henkilöstömäärä oli vuoden 2002 alussa 60 ja lopussa 59. Suunniteltu henkilötyövuosien määrä oli 59,5 ja toteutunut 58.

2.3.3. Kustannukset

Alla olevissa taulukoissa on esitetty vuosina 1999, 2000, 2001 ja 2002 valmistuneiden, edelliseen varainhoitovuoteen kohdistuneiden tilintarkastusten keskeiset kustannustiedot eli tarkastuspäivän kustannus ja tarkastusten keskimääräiset kustannukset. Molemmat luvut on laskettu toimintayksikölle kohdistettujen erilliskustannusten pohjalta. Välittömät kustannukset muodostuvat palkoista eläke- ja muine henkilösivukustannuksi-

neen sekä välittömistä matkakustannuksista. Erilliskustannusten toinen ryhmä muodostuu johtamisen, kehittämisen ja tukitoiminnan kustannuksista. Poissaolokustannusten pääosa on vuosilomakustannuksia. Tarkastuspäivää kohden laskettavien erilliskustannusten kasvu oli 2,0 % ja kolmen vuoden kasvu 9,8 %.

Tarkastusten keskimääräinen kustannus nousi 4,5 % ja muutos 1999-2002 oli 15,4 %.

2.3.4. Kehittäminen

Syyskuun alussa 2001 käynnistetty koko toimintayksikön henkilöstöä koskeva laaja koulutusohjelma saatettiin loppuun maaliskuussa 2002. Ohjelmaan sisältyi 27 puolen päivän koulutustilaisuutta, joihin osallistui keskimäärin 32 henkilöä. Ohjelmassa vieraili 36 ulkopuolista kouluttajaa. Henkilöstön kehittämiseen käytettiin toimintayksikössä vuonna 2002 keskimäärin 11 pv/henkilötyövuosi (2001 15 pv, 2000 16 pv).

Tulosalueen kehittämistoimintaan käytettiin 331 pv eli 2,8 % tehollisesta työajasta (2001 3,3 %, 2000 5,1 %).

Tarkastusohjeistusta täydennettiin edelleen ja atk-avusteisen tarkastuksen kehittämistä ja

	1999	2000	2001	2002
Tulosalueen kustannukset/tarkastuspäivä €				
Välittömät	175	183	188	196
Johto-, kehittämis- ja tukitoiminta	95	103	104	100
Poissaolot	60	60	64	67
Erilliskustannukset	331	341	356	363
Muutos 01-02, %				2,0 %
Muutos 99-02, %				9,8 %
	1999	2000	2001	2002
Tulosalueen kustannukset/tarkastus keskimäärin €				
Välittömät	10 168	11 085	11 207	11 962
Johto-, kehittämis- ja tukitoiminta	5 531	6 241	6 197	6 088
Poissaolot	3 498	3 636	3 788	4 103
Erilliskustannukset	19 197	20 963	21 192	22 153
Muutos 01-02, %				4,5 %
Muutos 99-02, %				15,4 %

vakiinnuttamista jatkettiin.

Vuonna 2000 asetetut tavoitteet atk-avusteisen tarkastuksen lisäämiselle on saavutettu, mutta myös jatkossa on haasteita johtuen suurelta osin paperittoman kirjanpidon käyttöönotosta hallinnossa. Kehittämissuunnitelma päivitettiin lähtien atk-avusteisen tarkastuksen visiosta vuodelle 2005.

Atk-avusteisen tarkastuksen lisääntymistä kuvaa tarkastusviraston käytössä olevan tarkastusohjelman käytön yleistyminen. Vuonna 1999 käytti ohjelmaa paljon tarkastustyössä noin 30 % tilintarkastajista ja noin 17 % ei lainkaan. Vuonna 2002 ohjelmaa käyttivät kaikki ja paljon käytti noin 85 %.

Taloushallinnon tietojärjestelmien tarkastuksen kehittämistyö jatkuu tietoturvanäkökohtien noustessa entistä merkittävämpään asemaan perinteisen sisäisen valvonnan toimivuuteen kohdistuvan tarkastuksen ohella.

Eduskunnalle annettavan kertomuksen sisältöä kehitetään saatujen kokemusten pohjalta koko viraston keskeisenä raporttina.

Eduskunnan asettaman valtion kertomusmenettelytyöryhmän työn ja vuoden 2003 puolella valmistuneen valtiovarainministeriön asettaman valtion tilinpäätöstyöryhmän muisition pohjalta on odotettavissa normeihin muutoksia, jotka korostavat tilintarkastuksen merkitystä ja vaikuttavat olennaisesti tarkastustoiminnan kehittämiseen lähivuosina.

Vuoden 2002 aikana tilintarkastustoimintaa vaikeutti henkilöstön poikkeuksellisen suuri vaihtuvuus seitsemän tarkastajan tai ylitarkastajan siirryttyä pois viraston palveluksesta (vaihtuvuus tässä keskeisessä henkilöstöryhmässä 13 %). Kehitys korostaa viraston

palkkauksellisen kilpailukyvyyn parantamista ja uuden palkkausjärjestelmän kiireellisyyttä.

2.4 Toiminnantarkastuksen tavoitteiden saavuttaminen ja tuloksellisuus

2.4.1 Tavoitteiden saavuttaminen

Tavoitteena oli saattaa kertomusvuonna loppuun 35 toiminnantarkastusta. Toteutumaksi tuli 32 loppuunsaatettua tarkastusta eli tavoitteesta jäätii hieman.

Päätökseen saatetuista 32 tarkastuksesta annettiin yhteensä 22 tarkastuskertomusta, 2 selontekoa, 3 selvitystä sekä 3 esiselvitystä. Kaksi tarkastusta päättyi kirjeeseen ja muistioon. Vuonna 2001 saatettiin loppuun 26 tarkastusta, vuonna 2000 22.

Kertomusvuoden alkaessa oli vireillä 33 edelliseltä vuodelta jatkuvaa tarkastusta ja 7 esiselvitystä. Näistä 40 aiheesta päätökseen saatettiin kertomusvuoden kuluessa 26. Edelliseltä vuodelta jatkuneiden tarkastusten lisäksi vuoden 2002 toimintasuunnitelmaan sisällytettiin kertomusvuoden alussa 29 uutta aihetta sekä vuoden kuluessa vielä lisää siten, että uusia aiheita suunnitelmassa oli kaikkiaan 40. Näistä 30 käynnistettiin esiselvityksellä tai suoraan tarkastuksen muodossa. Uusista aiheista valmistui 16 esiselvitystä ja 6 tarkastusta saatettiin vuoden aikana loppuun.

Varsinaisiin toiminnantarkastuksiin käytettiin kertomusvuonna 7 704 henkilötyöpäivää (2001 6 491 htp, 2000 6 363 htp, 1999 7 287 htp). Vuoden aikana päätökseen saatettiin tarkastuksiin käytettiin 8 198 henki-

Ulkoisiin suoritteisiin käytetyn työajan jakauma %				
	1999	2000	2001	2002
Toiminnantarkastukset	96	91	94	97
Muut tarkastukset	2	1	1,5	0
Asiantuntijatoiminta	2	8	4,5	3
	100	100	100	100

lötyöpäivää eli keskimäärin 256 henkilötyöpäivää/tarkastus (2001 256 htp, 2000 289 htp, 1999 236 htp). Muihin tilintarkastuksiin käytettiin yhteensä 30 päivää.

Varsinaisen toiminnantarkastuksen ohella käytettiin erilaisiin asiantuntijatehtäviin 346 henkilötyöpäivää.

Ulkoihin suoritteisiin käytetyn työajan osuus tehollisesta työajasta oli 70 % (2001 66 %, 2000 65 %, 1999 66 %).

Tarkastuskertomukset julkaistiin painetussa muodossa. Jakelun piiriin ovat kuuluneet asianomaiset viranomaistahot hallinnossa, kansanedustajat, eduskunnan valtiovarainvaliokunta ja erikoisvaliokunta, valtioneuvoston tarkastajain kanslia ja valtiovarainministeriö. Kertomukset ovat olleet yleisesti saatavilla ja jokaisesta kertomuksesta on annettu lehdistötiedote. Toiminnantarkastuksia koskevat lehdistötiedotteet ja kertomustiivistelmät ovat luettavissa tarkastusviraston internet-sivuilla. Sivulla olevien sähköpostiosoitteiden kautta on mahdollista tilata julkaisuja sekä lähettää palautetta.

Tarkastuskertomusten normaalin jakelun

ohella toiminnantarkastusten tulokset saataan eduskunnan tietoon tarkastusviraston toiminnasta vuosittain eduskunnalle annettavassa kertomuksessa. Eduskunnalle näin tarjoutuva mahdollisuus puuttua tarkastuksissa esille nostettuihin asioihin on omiaan tehostamaan tarkastustyön vaikuttavuutta. Jokaisesta toiminnantarkastuksesta tehdään tarkastusvirastossa jälkiseurantaraportti, johon kirjataan edellytetyt ja toteutuneet muutokset. Myös jälkiseurannasta raportoidaan eduskunnalle vuotuisessa kertomuksessa.

2.4.2. Kustannukset

Vuonna 2002 valmistuneiden toiminnantarkastusten keskeiset kustannustiedot eli henkilötyöpäivän hinta ja tarkastusten keskimääräiset kustannukset esitetään alla olevissa taulukoissa. Molemmat luvut on laskettu toimintayksikölle kohdistettujen erilliskustannusten pohjalta. Välittömät kustannukset muodostuvat palkoista eläke- ja muine henkilösivukustannuksineen sekä välittömistä matkakustannuksista. Erilliskustannusten toinen ryhmä muodostuu johtamisen, kehittämisen ja tu-

	1999	2000	2001	2002
Tulosalueen kustannukset/tarkastuspäivä €				
Välittömät	173	185	190	171
Johto, kehittämis- ja tukitoiminta	99	106	108	85
Poissaolot	64	70	76	61
Erilliskustannukset	336	362	373	317
Muutos 01-02, %				-15,2 %
Muutos 99-02, %				-5,8 %
	1999	2000	2001	2002
Tulosalueen kustannukset/tarkastus keskimäärin €				
Välittömät	45 588	56 054	48 608	43 680
Johto, kehittämis- ja tukitoiminta	26 167	32 063	27 609	21 753
Poissaolot	16 776	21 188	19 443	15 681
Erilliskustannukset	88 532	109 305	95 660	81 114
Muutos 01-02, %				-15,2 %
Muutos 99-02, %				- 8,4 %

Tarkastuspäivää kohden laskettujen kustannusten vuosittainen vaihtelu riippuu siitä, minkälaisella henkilöstökoostumuksella kunakin vuonna päätökseen saatetut tarkastukset on tehty.

kitoiminnan kustannuksista.

Toimintavuonna valmistuneiden tarkastusten keskimääräiset kustannukset ovat vähentyneet edellisvuonna valmistuneisiin tarkastuksiin verrattuna 15,2 %:lla. Myös tarkastuspäivää kohti laskettuna kustannukset ovat vähentyneet 15,2 %:lla.

2.4.3. Kehittäminen

Tulosalueen kehittämistoimintaan käytettiin 398 henkilötyöpäivää eli 3,3 % tehollisesta työajasta (2001 461 htp 4,1 %, 2000 668 htp 5,8 %, 1999 591 htp 5,0 %).

Kertomusvuoden aikana valmisteltiin tarkastusviraston strategisia linjauksia vuosille 2003–2006. Tarkoitus on muun muassa valita vuosittain 2–3 hallinnonala, joiden osalta tilintarkastuksen ja toiminnantarkastuksen yhteistyönä tarkastetaan hallinnonalan tulosojausta, hallinnonalan toimintakertomukset sekä kyseisten hallinnonalojen osuuksia hallituksen eduskunnalle antamassa kertomuksessa valtiontalouden hoidosta ja tilasta. Lisäksi vuosittain valitaan 1–3 hallituksen tilakertomukseen sisältyvää erityisteemaa, joihin kohdistetaan tarkastus. Toiminnantarkastuksessa oli kertomusvuonna menossa kolmeen hallinnonalaan (VM, OPM ja KTM) kohdistuva kokeiluprosjekti koskien hallinnonalojen tuloksellisuusraportointia. Pyrkimyksenä on tuloksellisuusraportoinnin täydentäminen erityisesti vaikuttavuusnäkökulmasta.

Kertomusvuonna vahvistettiin viraston sisäiseen käyttöön toiminnantarkastuksen ohjeet, joilla toiminnantarkastusyksiköiden toimintaprosessit yhtenäistettiin. Niissä ohjeistetaan toiminnantarkastuksen prosessia sekä esiselvitysten ja tarkastuskertomusten laadintaa. Järjestelyn tarkoituksena on, että kaikkien tarkastushankkeiden osalta noudatetaan yhdenmukaisia menettelytapoja ja yhteisiä laatuvaatimuksia.

Toiminnantarkastajien koulutukseen käytettiin keskimäärin 7 htp/htv. Koulutukseen käytettiin työaikaa hieman vähemmän kuin edellisvuonna (2001 7,5 htp, 2000 9,5 htp).

Henkilöstökoulutuksen painopiste oli edelleen toiminnantarkastajien ammatillisessa täydennyskoulutuksessa. Tämän erityisosaamiseen tähtäävän koulutuksen hankinnassa on pääosin hyödynnetty virastojen ja laitosten järjestämää koulutusta sekä muita ulkoisia koulutusmahdollisuuksia. Toiminnantarkastajilla on ollut myös mahdollisuus osallistua tilintarkastuksen toimintayksikön järjestämään koulutukseen.

Vuonna 2002 jatkettiin edellisenä toimintavuonna käynnistynyttä luentosarjaa hallinnon ja kansalaisten välisestä vuorovaikutussuhteista, jossa alustajina ovat toimineet eri puolueiden kansanedustajat. Ajankohtais- ja menetelmäkoulutusta järjestettiin julkisuus- ja hankintatoimen lainsäädännöstä, peruspalvelujen ohjaukskeinoista, Balanced Scorecard-viitekehyksen (BSC) julkishallinnon sovelluksista ja kielenhuollosta. Uutena toimintamuotona aloitettiin opintokäyntisarja. Lisäksi järjestettiin kehittämisteemaseminaari, jonka aiheena oli toiminnantarkastuksen aihe-suunnittelu. Myös koulutuksellista yhteistyötä pohjoismaiden tarkastusvirastojen kesken jatkettiin ja viraston henkilöstön muita kokemuksia kansainvälisestä työskentelystä hyödynnettiin.

2.5 Väärinkäytökset hallinnossa

Valtiontalouden hoitoa koskevia kanteluita saapui erillisyyksikköön 53 kappaletta (2001 43 kpl, 2000 34 kpl). Toimintavuoden aikana käsiteltiin kanteluita yhteensä 37 kappaletta (2001 51 kpl, 2000 17 kpl). Kanteluita lähettivät yksityiset kansalaiset ja yhteisöt. Valtion viranomaiset ja laitokset tekivät 18 ilmoitusta valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 16 §:ssä tarkoitetuista väärinkäytöksistä (2001 16 ilmoitusta). Lisäksi EU-tukia hallinnoivat ministeriöt lähettivät komission asetuksessa (EY) N:o 1681/94 säädetyt tukien valvontaa koskevat ilmoituksensa tiedoksi virastolle.

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA NIIDEN LIITTEENÄ ANNETTAVAT TIEDOT SEKÄ TILINPÄÄTÖKSEN LASKELMIEN TARKASTELU

3.1 Tilinpäätöslaskelmat

TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2002-31.12.2002		1.1.2001-31.12.2001	
Toiminnan tuotot				
Muut toiminnan tuotot	<u>7 958,53</u>	7 958,53	<u>83,74</u>	83,74
Toiminnan kulut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:				
Ostot tilikauden aikana	100 608,23		105 880,49	
Henkilöstökulut	6 779 235,64		6 345 708,44	
Vuokrat	946 059,76		757 998,22	
Palvelujen ostot	713 116,42		668 591,95	
Muut kulut	238 196,67		261 273,49	
Poistot	<u>139 690,54</u>	<u>8 916 907,26</u>	<u>146 456,36</u>	<u>8 285 908,95</u>
Jäämä I		-8 908 948,73		-8 285 825,22
Rahoitustuotot ja -kulut				
Rahoitustuotot	<u>307,12</u>	307,12	<u>0,00</u>	0,00
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset kulut	<u>-2 011,36</u>	-2 011,36	<u>0,00</u>	0,00
Jäämä II		-8 910 625,97		-8 285 825,22
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista				
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-339 349,77</u>	<u>-339 349,77</u>	<u>-323 011,39</u>	<u>-323 011,39</u>
Tilikauden kulujaämä		<u>-9 250 002,74</u>		<u>-8 608 836,60</u>

TASE

	31.12.2002		31.12.2001	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	40 637,21		49 230,84	
Muut pitkävaikutteiset menot	18 080,74		0,00	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	11 029,48	69 747,43	1 278,82	50 509,67
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja laitteet	184 564,66		236 673,99	
Kalusteet	13 141,99	197 706,65	20 488,36	257 162,35
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Käyttöomaisuusarvopaperit	0,00	0,00	672,75	672,75
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä		267 454,08		308 344,77
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
Lyhytaikaiset saamiset				
Muut lyhytaikaiset saamiset	1 649,46		1 492,73	
Ennakkomaksut	0,00	1 649,46	1 524,54	3 017,26
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat				
Kassatilit	807,60		451,87	
Tilivaston menotilit	-1,35	806,25	0,00	451,87
Vaihto- ja rahoitusomaisuus yhteensä		2 455,71		3 469,13
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>269 909,79</u>		<u>311 813,90</u>
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Valtion pääoma				
Valtion pääoma 1.1.1998	-819 653,02		-819 653,02	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-196 256,74		-189 150,19	
Pääoman siirrot	9 185 883,02		8 601 730,06	
Tilikauden kulujäämä	-9 250 002,74	-1 080 029,48	-8 608 836,60	-1 015 909,76
VIERAS PÄÄOMA				
Lyhytaikainen				
Ostovelat	87 009,09		96 033,80	
Tilivirastojen väliset tilitykset	181 213,40		156 887,82	
Edelleen tilitettävät erät	117 161,66		108 188,39	
Siirtovelat	964 555,12	1 349 939,27	966 613,64	1 327 723,66
Vieras pääoma yhteensä		1 349 939,27		1 327 723,66
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>269 909,79</u>		<u>311 813,90</u>

TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA 1.1. - 31.12.2002

	Tilinpäätös 2001	Talousarvio 2002	Tilinpäätös 2002	Vertailu talousarvio/ tilinpäätös
Tuloarviotilit				
12.39.10 Muut sekalaiset tulot	0,00	307,12	307,12	0,00
12.39.50 Nettotulot osakemyynnistä	0,00	7 232,08	7 232,08	0,00
Tuloarviotilit yhteensä	<u>0,00</u>	<u>7 539,20</u>	<u>7 539,20</u>	<u>0,00</u>
Menoarviotilit				
22.40.21 Toimintamenot (S2V)	8 591 880,22	8 876 000,00	8 876 000,00	0,00
28.80.24 VEL-perusteinen ja varhaiskuntoutusraha	0,00	8 683,50	8 683,50	0,00
28.81.23 Arvonlisävero (A)	322 810,01	0,00	0,00	0,00
28.81.23.02 Arvonlisävero (A)	0,00	339 349,77	339 349,77	0,00
28.81.24 Arvonlisävero / Lähialueyhteistyö (A)	201,37	0,00	0,00	0,00
34.06.02 Palkkaperust. työllistämistuki	9 117,92	0,00	0,00	0,00
Menoarviotilit yhteensä	<u>8 924 009,53</u>	<u>9 224 033,27</u>	<u>9 224 033,27</u>	<u>0,00</u>
Tilikauden alijäämä	<u>8 924 009,53</u>		<u>9 216 494,07</u>	

3.2 Tilinpäätöslaskelmien liitteenä annettavat tiedot

Liite 1: Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tilivirastossa yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttööän mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta. Tilivirastolla ei ole kansallisomaisuutta.

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet eivät ole muuttuneet varainhoitovuoden aikana.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Käyttöomaisuus	Poistoaika
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	3 vuotta
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa
Aineelliset hyödykkeet	
Koneet ja laitteet	3 - 7 vuotta
Kalusteet	5 vuotta

Vähäiset omaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 1000 €, on kirjattu vuosikuluksi.

Liite 2: Henkilöstökulut ja luontoisedut sekä lomapalkkavelat, €

Henkilöstökulut ja luontoisedut	1.1.-31.12.2002	1.1.-31.12.2001
- Palkat ja palkkiot*	5 348 105,43	5 028 117,47
- Luontoisedut	119 918,70	114 208,01
- Eläkekulut	1 049 466,39	942 013,46
- Muut henkilösivukulut	381 663,82	375 577,51
Yhteensä	6 899 154,34	6 459 916,45

*) Vuonna 2002 palkat ja palkkiot sisältävät palkkioita 15 074,70 €.

*) Vuonna 2001 palkat ja palkkiot sisältävät palkkioita 12 126,35 €.

Lomapalkkavelat	1.1.2002	31.12.2002	Muutos €
- Lomapalkkavelka	767 127,63	765 714,40	-1 413,23
- Henkilösivukuluvelka	197 888,24	198 840,72	952,48
Lomapalkkavelat yhteensä	965 015,87	964 555,12	-460,75

Liite 3: Kansallisomaisuuden ja käyttöomaisuuden hankintamenojen ja muiden pitkävaikutteisten menojen muutokset, €

Hankintameno sisältää kaikki käyttöomaisuushyödykkeet, joiden taloudellinen pitoaika ei tilikauden alussa ollut vielä loppunut, vaikka niiden hankintameno olisi jo kokonaan poistettu.

Tilivirastolla ei ole kansallisomaisuutta.

KÄYTTÖOMAISUUS

	Aineettomat hyödykkeet		Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	
Hankintameno 1.1.2002	228 455,07	0,00	228 455,07
Lisäykset	21 360,36	18 597,33	39 957,69
Vähennykset			
Hankintameno 31.12.2002	249 815,43	18 597,33	268 412,76
Kertyneet poistot 1.1.2002	179 223,94		179 223,94
Vähennysten kertyneet poistot			
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	29 954,28	516,59	30 470,87
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot			
Kertyneet poistot 31.12.2002	209 178,22	516,59	209 694,81
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.2002	40 637,21	18 080,74	58 717,95

Lisäksi keskeneräisiin aineettomiin käyttöomaisuushankintoihin on tilikauden aikana kirjattu 11 029,48 €.

KÄYTTÖOMAISUUS	Aineelliset hyödykkeet		
	Koneet ja laitteet	Kalusteet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2002	796 463,65	56 991,16	853 454,81
Lisäykset	52 405,40	0,00	52 405,40
Vähennykset	102 674,16	843,63	103 517,79
Hankintameno 31.12.2002	746 194,89	56 147,53	802 342,42
Kertyneet poistot 1.1.2002	559 789,29	36 502,85	596 292,14
Vähennysten kertyneet poistot	100 032,41		100 032,41
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	101 873,35	7 346,32	109 219,67
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot			
Kertyneet poistot 31.12.2002	561 630,23	43 849,17	605 479,40
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.2002	184 564,66	13 141,99	197 706,65

KÄYTTÖOMAISUUS	Käyttöomaisuusarvopaperit	
	Käyttöomaisuusarvopaperit	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2002	672,75	672,75
Lisäykset		
Vähennykset	672,75	672,75
Hankintameno 31.12.2002	0,00	0,00
Kertyneet poistot 1.1.2002		
Vähennysten kertyneet poistot		
Tilikauden arvonalennukset		
Kertyneet poistot 31.12.2002		
Arvonkorotukset		
Kirjanpitoarvo 31.12.2002	0,00	0,00

Liite 4: Arvonkorotukset

Tilivirastossa ei ole tehty kansallis- ja käyttöomaisuuteen liittyviä arvonkorotuksia.

Liite 5: Myönnetyt varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleet lainat eriteltyinä

Tilivirastolla ei ole myönnettyjä varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleita lainoja.

Liite 6: Myönnetyt varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleet valtioneuvoston takaukset, valtion takuut ja muut vastuusitoumukset eriteltyinä

Tilivirastolla ei ole varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleita myönnettyjä valtioneuvoston takauksia, valtion takuita ja muita vastuusitoumuksia.

Liite 7: Peruste, jonka mukaista kurssia on käytetty muunnettaessa ulkomaanrahan määräiset velat, saamiset ja muut sitoumukset Suomen rahaksi

Tilivirastolla ei ole ulkomaanrahan määräisiä velkoja, saamisia ja muita sitoumuksia.

Liite 8: Hallinnassa olevat eri yhtiöiden erilaiset osakkeet ja osuudet sekä muut osakkeisiin rinnastettavat arvopaperit

Tilivirastolla ei ole hallinnassaan osakkeita, osuuksia eikä muita osakkeisiin rinnastettavia arvopapereita.

Liite 9: Hallinnassa oleva kansallisomaisuus, jota ei ole merkitty taseeseen

Tilivirastolla ei ole hallinnassaan kansallisomaisuutta.

Liite 10: Selvitys kirjanpidon täydentämisestä tilinpäätöksessä talousarvio-asetuksen 42 f §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla

Tuotantotehtäimien hankinnasta aiheutuneet menot ja suoritteiden myynnistä saadut tulot on kirjattu suoriteperusteiden mukaan. Tilivirastolla ei ole muita menoja ja tuloja.

Liite 11: Erittely seuraavaan varainhoitovuoteen siirretyistä määrärahoista, €

	Alkusaldo 1.1.2002	Kertymä vuoden alusta	Loppusaldo 31.12.2002
Siirrettyjen määrärahojen tilit			
4.01.22.40.21 Toimintamenot (S2V)	-473 565,38	473 565,38	0,00
4.02.22.40.21 Toimintamenot (S2V)	0,00	-480 074,07	-480 074,07
4.02.28.80.24 VEL-perusteinen ja varhaiskuntoutustoiminta (S2V)	0,00	-412,57	-412,57
Siirretyt määrärahat yhteensä	-473 565,38	-6 921,26	-480 486,64

Liite 12: Talousarviossa myönnettyt valtuudet sekä niiden käyttö ja käytöstä aiheutuvat menot

Tilivirastolla ei ole talousarviossa myönnettyjä valtuuksia.

Liite 13: Tilinpäätöksen täsmäytyslaskelma

	Euroa
1. Kulujäämä	-9 250 002,74
2. Kirjaukset, jotka ovat mukana tuotto-/kulujäämässä mutta eivät talousarvion toteutumalaskelman yli- tai alijäämässä. Debet+/Kredit-	
Liikekirjanpidon tuotot ja kulut, joita ei kirjata talousarvio-kirjanpitoon	141 870,93
Liikekirjanpidon tuotot ja kulut, jotka on kirjattu talousarviokirjanpidon tililuokassa talousarviotilille tai siirretyn määrärahan tilille kirjaamista odottavien erien tileille	0,00
Liikekirjanpidon tuotot, kulut ja tekniset kirjaukset, jotka on kirjattu talousarviokirjanpidon tililuokassa siirrettyjen määrärahojen tilille	-6 921,26
Liikekirjanpidon tuotot ja kulut, jotka on kirjattu talousarviokirjanpidon tililuokassa ulkopuolisen rahoituksen tilille	0,00
3. Kirjaukset, jotka eivät ole mukana tuotto-/kulujäämässä mutta ovat mukana talousarvion toteutumalaskelman yli- tai alijäämässä. Debet+/Kredit-	
Liikekirjanpidon tasetilikirjaukset, jotka on kirjattu talousarviotulona tai -menona	-101 441,00
4. Yhteensä	-9 216 494,07
5. Talousarvion toteutumalaskelman alijäämä	9 216 494,07
6. Ero	0,00

Liite 14: Oman pääoman muutokset, €

OMA PÄÄOMA	2002	2001
Valtion pääoma 1.1.1998	-819 653,02	-819 653,02
Edellisten tilikausien pääoman muutos 1.1	-189 150,19	-36 860,55
Tilinavaussiirto (Tilikauden kulujäämä)	-8 608 836,60	-8 057 146,06
Tilinavaussiirto (Pääoman siirrot)	8 601 730,06	7 904 856,42
Edellisten tilikausien pääoman muutos 31.12	-196 256,74	-189 150,19
Pääoman siirrot 1.1.	8 601 730,06	7 904 856,42
Tilinavaussiirto	-8 601 730,06	-7 904 856,42
Siirrot valtion yleiseltä maksuliikemenotililtä	9 266 251,36	8 669 734,95
Siirrot valtion yleiselle maksuliiketulotilille	-80 368,34	-68 004,89
Siirrot läheteiden tililtä	0,00	0,00
Tilivirastojen väliset hallinnan siirrot	0,00	0,00
Yhteishankinnoista aiheutuvat menonsiirrot	0,00	0,00
Pääoman siirrot 31.12	9 185 883,02	8 601 730,06
Tilikauden kulujäämä 1.1	-8 608 836,60	-8 057 146,06
Tilinavaussiirto	8 608 836,60	8 057 146,06
Tilikauden kulujäämän siirto taseeseen	-9 250 002,74	-8 608 836,60
Tilikauden kulujäämä 31.12	-9 250 002,74	-8 608 836,60
Valtion pääoma yhteensä 31.12	-1 080 029,48	-1 015 909,76

Tilivirastolla ei ole aloittavan taseen hyväksymisen jälkeen tuloina tai menoina kirjattuja omaisuus- ja velkaerä.

Liite 15: Tuotto- ja kululaskelmaan kirjattava talousarvion ulkopuolinen rahoitus
Tilivirastolla ei ole tuotto- ja kululaskelmaan kirjattavaa talousarvion ulkopuolista rahoitusta.

Liite 16: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
Tilivirastolla ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Liite 17: Taseeseen sisältymättömät tiliviraston hallinnoimat rahastoidut varat, Säätöt ja yhdistykset
Tilivirastolla ei ole taseeseen sisältymättömiä tiliviraston hallinnoimia rahastoituja varoja, säätiöitä ja yhdistyksiä.

Liite 18: Arviomäärärahojen ylitykset ja niiden perustelut
Tilivirastolle ei ole osoitettu talousarvion tilijaottelussa arviomäärärahoja.

Liite 19: Selvitys tilinpäätöksen laadinnan perusteista

Tilinpäätös on laadittu Valtiontalouden tarkastusviraston taloussäännön 51 §:n edellyttämällä tavalla. Lisäksi laadinnassa on noudatettu Valtiokonttorin tilinpäätös-ohjeita vuodelle 2002.

Käyttöomaisuuden suunnitelman mukaisten poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta. Poistoaika on atk-ohjelmien ja -laitteiden kohdalla kolme vuotta, virka-auton kohdalla seitsemän vuotta sekä kaikkien muiden koneiden, laitteiden ja toimistokalusteiden kohdalla viisi vuotta. Tilivirastolla ei ole kansallisuusomaisuutta.

Toiminnan tuotoissa tuotot sisältävät käytöstä poistetun omaisuuden myyntitulot.

Toiminnan kuluissa henkilöstökulut sisältävät Valtiontalouden tarkastusviraston virkapalkat, lomarahat, ylityöt, asiantuntijapalkkiot, koulutuspalkkiot, muut palkkiot, lomapalkkavelan muutoksen sekä henkilöstösivukulut. Muut kulut sisältävät matkakulut, koti- ja ulkomaiset jäsenmaksut, käyttöoikeusmaksut (= ohjelmistoihin liittyvät lisenssimaksut silloin kun niitä ei aktivoida), Valtiokonttorille maksetut liikennevahinkomaksut, autoverot sekä muut julkisyhteisölle maksettavat pakolliset maksut, jotka eivät ole veroja (mm. televisiolupamaksu).

Taseen vieraassa pääomassa olevat lyhytaikaiset siirtovelat sisältävät lomapalkkavelan.

Valtiontalouden tarkastusviraston liikekirjanpidossa kirjauserusteena on maksuperusteen mukainen kirjaus. Tilinpäätöksessä kirjaukset on oikaistu suoritusperusteen mukaisiksi.

Suoritetusta tilintarkastuksesta on erikseen annettu kertomus. Tilintarkastajina toimivat Matti Saarinen (puheenjohtaja), Petri Salo, Aulis Ranta-Muotio ja Eero Suomela, KHT. Tilintarkastajien tilintarkastuskertomus eduskunnalle on liitteenä 3.

3.3 Tilinpäätöksen laskelmien tarkastelu

TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA, 31.12.2002

Talousarviotili	Määräraha		Käytettävissä €	Käytetty tai kertynyt €	Siirretty vuodelle 2003 €	Vertailu talousarvioon €
	Vuodelta 2002 €	Edellisiltä vuosilta €				
22.40.21						
Toimintamenot (smr)	8 876 000,00	473 565,38	9 349 565,38	8 869 491,31	480 074,07	0,00
28.80.24						
VEL-perusteinen ja varhais- kuntoutusraha (smr)	8 683,50	0,00	8 683,50	8 270,93	412,57	0,00
YHTEENSÄ	8 884 683,50	473 565,38	9 358 248,88	8 877 762,24	480 486,64	0,00
12.39.10 Muut sekalaiset tulot				307,12		307,12
12.39.50 Nettotulot osakemyynnistä				7 232,08		7 232,08
28.81.23.02 Arvonlisäveromenot (amr)				339 349,77		339 349,77

SISÄINEN VALVONTA

Tarkastusviraston sisäistä valvontaa toteutetaan vaikuttamalla viraston valvontaympäristöön sekä laskentajärjestelmillä ja toimintaprosesseihin sisään rakennetuin kontrollein. Valvontajärjestelmän kattavuutta ja toimivuutta on arvioitu ja kehitetty viraston taloussäännön uudistamisen yhteydessä. Taloussääntö edellyttää koko henkilöstön vaikuttavan työtehtäviensä ja vastuidensa alueella sisäisen valvonnan asianmukaisuuteen. Sisäisen valvonnan edistämiseksi suoritetaan lisäksi sisäistä tarkastusta vahvistettujen sääntöjen ja tarkastussuunnitelman mukaisesti. Tarkastus on vuonna 2002 sisältänyt aineistoanalyysseja ja taloushallintopalveluiden ja palkkausten tarkastusta. Tarkastuksesta on vastannut tarkastusviraston erikoistutkija, joka tässä tehtävässään on pääjohtajan välittömässä alaisuudessa.

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 18. maaliskuuta 2003.

Tapio Leskinen
Pääjohtaja

Esa Tammelin
Suunnittelupäällikkö

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.
Helsingissä 2. huhtikuuta 2003

Matti Saarinen

Petri Salo

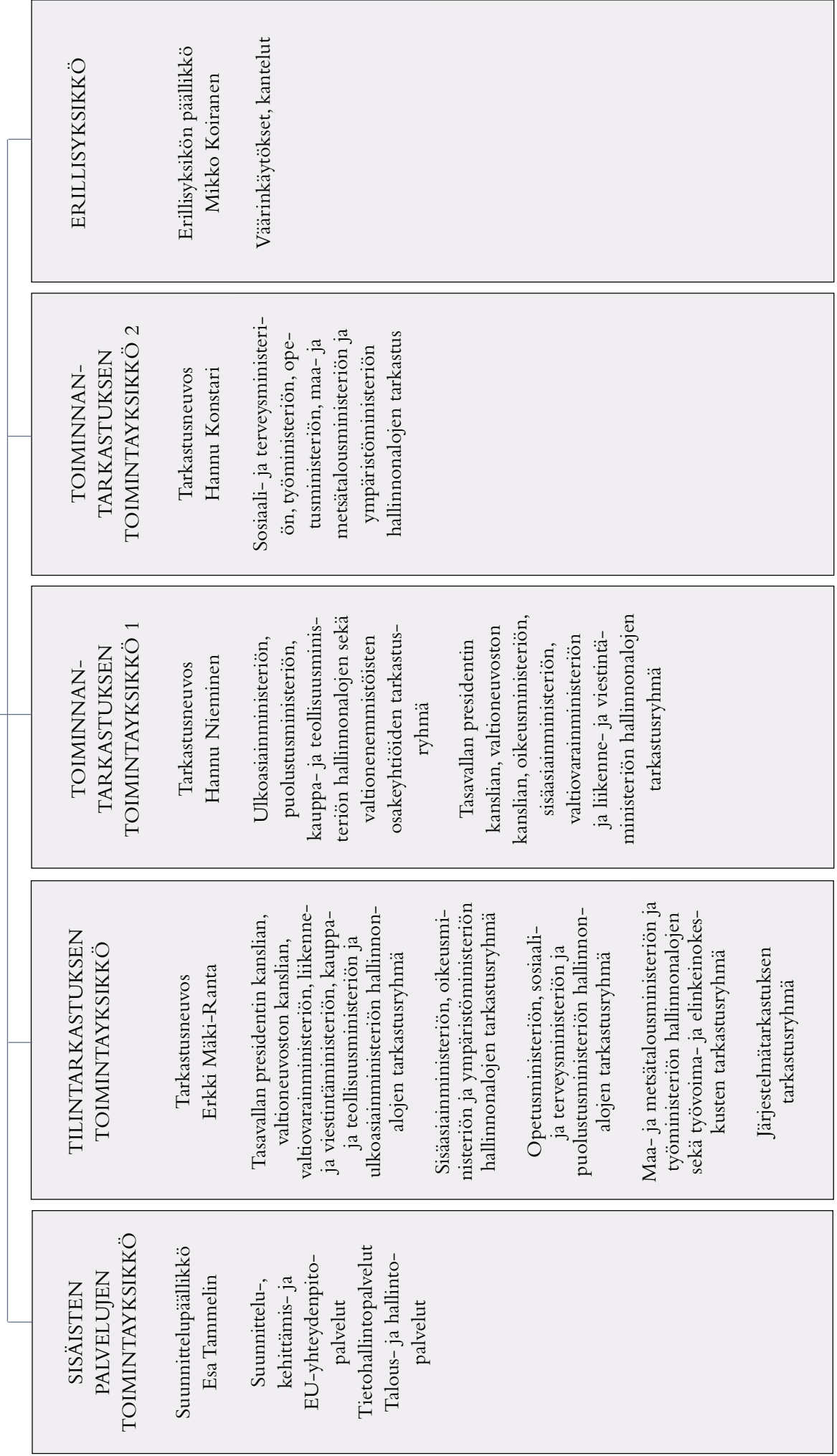
Aulis Ranta-Muotio

Eero Suomela, KHT

PÄÄJOHTAJA Tapio Leskinen

Neuvottelukunta

LOPPUSUORITTEET VUONNA 2002

Tilintarkastus

TASAVALLAN PRESIDENTIN KANSLIA		Helsingin yliopisto	104/53/02
Tasavallan presidentin kanslia	070/53/02	Joensuun yliopisto	105/53/02
		Jyväskylän yliopisto	106/53/02
VALTIONEUVOSTON KANSLIA		Kuopion yliopisto	107/53/02
Valtioneuvoston kanslia	071/53/02	Lapin yliopisto	108/53/02
		Oulun yliopisto	109/53/02
ULKOASIAINMINISTERIÖN		Tampereen yliopisto	110/53/02
HALLINNONALA		Turun yliopisto	111/53/02
Ulkoasianministeriö	072/53/02	Vaasan yliopisto	112/53/02
		Åbo Akademi	113/53/02
OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA		Teknillinen korkeakoulu	114/53/02
Oikeusministeriö	073/53/02	Lappeenrannan teknillinen	
Rikosseuraamusvirasto	074/53/02	korkeakoulu	115/53/02
		Tampereen teknillinen korkeakoulu	116/53/02
SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNON-		Helsingin kauppakorkeakoulu	117/53/02
ALA		Svenska Handelshögskolan	118/53/02
Sisäasiainministeriö	075/53/02	Turun kauppakorkeakoulu	119/53/02
Ulkomaalaisvirasto	076/53/02	Kuvataideakatemia	120/53/02
Ahvenanmaan lääninhallitus	077/53/02	Sibelius-Akatemia	121/53/02
Etelä-Suomen lääninhallitus	078/53/02	Taideteollinen korkeakoulu	122/53/02
Itä-Suomen lääninhallitus	079/53/02	Teatterikorkeakoulu	123/53/02
Lapin lääninhallitus	080/53/02	Kansallisarkisto	124/53/02
Länsi-Suomen lääninhallitus	081/53/02	Suomen Akatemia	125/53/02
Oulun lääninhallitus	082/53/02	Valtion taidemuseo	126/53/02
Väestörekisterikeskus	083/53/02	Museovirasto	127/53/02
Helsingin kihlakunnan poliisilaitos	084/53/02	Suomenlinnan hoitokunta	128/53/02
Keskusrikospoliisi	085/53/02		
Liikkuva poliisi	086/53/02	MAA- JA METSÄTALOUSHALLINNON	
Suojelupoliisi	087/53/02	HALLINNONALA	
Poliisin tekniikkakeskus	088/53/02	Maa- ja metsätalousministeriö	129/53/02
Poliisikoulu	089/53/02	Maa- ja metsätalousministeriön	
Poliisiammattikorkeakoulu	090/53/02	tietopalvelukeskus	130/53/02
Pelastusopisto	091/53/02	Maa- ja elintarviketalouden	
Rajavartiolaitos	092/53/02	tutkimuskeskus	131/53/02
		Kasvintuotannon tarkastuskeskus	132/53/02
PUOLUSTUSMINISTERIÖN		Siemenperunakeskus	133/53/02
HALLINNONALA		Metsäntutkimuslaitos	134/53/02
Puolustusministeriö	093/53/02	Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos	135/53/02
Puolustusvoimat	094/53/02	Maanmittauslaitos	136/53/02
Puolustushallinnon rakennuslaitos	095/53/02	Geodeettinen laitos	137/53/02
		Eläinlääkintä- ja elintarvikelaitos	138/53/02
VALTIOVARAINMINISTERIÖN			
HALLINNONALA		LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN	
Valtiovarainministeriö	096/53/02	HALLINNONALA	
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus	097/53/02	Liikenne- ja viestintäministeriö	139/53/02
Valtiokonttori	098/53/02	Ajoneuvohallintokeskus	140/53/02
Verohallitus	099/53/02	Tielaitos	141/53/02
Tullihallitus	100/53/02	Merenkululaitos	142/53/02
Tilastokeskus	101/53/02	Ratahallintokeskus	143/53/02
		Viestintävirasto	144/53/02
OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA		Ilmatieteen laitos	145/53/02
Opetusministeriö	102/53/02	Merentutkimuslaitos	146/53/02
Opetushallitus	103/53/02		

KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN
HALLINNONALA

Kauppa- ja teollisuusministeriö	147/53/02
Patentti- ja rekisterihallitus	148/53/02
Geologian tutkimuskeskus	149/53/02
Valtion teknillinen tutkimuskeskus	150/53/02
Turvatekniikan keskus	151/53/02
Mittatekniikan keskus	152/53/02
Teknologian kehittämiskeskus	153/53/02
Kuluttajavirasto	154/53/02
Kuluttajatutkimuskeskus	155/53/02
Kuluttajavalituslautakunta	156/53/02
Kilpailuvirasto	157/53/02
Matkailun edistämiskeskus	158/53/02
Etelä-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus	159/53/02
Etelä-Savon työvoima- ja elinkeinokeskus	160/53/02
Hämeen työvoima- ja elinkeinokeskus	161/53/02
Kaakkois-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus	162/53/02
Kainuun työvoima- ja elinkeinokeskus	163/53/02
Keski-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus	164/53/02
Lapin työvoima- ja elinkeinokeskus	165/53/02
Pirkanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus	166/53/02
Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus	167/53/02
Pohjois-Karjalan työvoima- ja elinkeinokeskus	168/53/02
Pohjois-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus	169/53/02
Pohjois-Savon työvoima- ja elinkeinokeskus	170/53/02
Satakunnan työvoima- ja elinkeinokeskus	171/53/02
Uudenmaan työvoima- ja elinkeinokeskus	172/53/02
Varsinais-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus	173/53/02

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN
HALLINNONALA

Sosiaali- ja terveysministeriö	174/53/02
Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus	175/53/02
Vakuutusvalvontavirasto	176/53/02
Kansanterveyslaitos	177/53/02
Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus	178/53/02
Säteilyturvakeskus	179/53/02
Lääkelaitos	180/53/02

TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA
Työministeriö

181/53/02

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN
HALLINNONALA

Ympäristöministeriö	182/53/02
Suomen ympäristökeskus	183/53/02
Asuntorahastovirasto	184/53/02

ERILLISTARKASTUS

Valtion keskuskirjanpito ja valtion tilinpäätös	185/53/02
---	-----------

Toiminnantarkastus

TARKASTUSKERTOMUKSET

20/2002 Ympäristönsuojelun edistämisasiavustukset	409/54/01
21/2002 Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tuloksellisuusraportointi	404/54/01
22/2002 Korkeakoulun osallistuminen teknologian siirtotoimintaan <i>korkeakoulun tutkimustulosten ja innovaatioiden siirtäminen yritysten hyödynnettäväksi</i>	14/54/02
23/2002 Matkailun yritystuet	361/54/01
24/2002 Näennäisviljely <i>tavanno-maisen viljelytavan valvonnan ongelmat</i>	314/54/01
25/2002 Ulkopuolinen rahoitus yliopistojen tulosohjauksen näkökulmasta <i>esimerkkinä Jyväskylän yliopisto</i>	403/54/01
26/2002 Kapiteeli Oy:n perustaminen - osa valtion kiinteistöstrategiaa	42/54/01
27/2002 Radanpidon taloudellisuus ja rataverkolla tapahtuva kilpailu	65/54/02
28/2002 EU-rahoituksen toteuttaminen ohjelmakauden 1995-1999 rakennerahastohankkeisiin	254/54/01
29/2002 Alueelliset taidetoimikunnat	272/54/01
30/2002 Ympäristölupien valvonta <i>erityisesti ilmansuojelun kannalta</i>	240/54/02
31/2002 Maa- ja metsätalousministeriön luonnonvarastrategia ja porotalous	269/54/01
32/2002 Yliopistojen hankinta-toimi	251/54/01
33/2002 Häätäkeskusten perustaminen	326/54/01
34/2002 Paikallisen poliisitoimen resurssointi	46/54/01

35/2002 Raha-automaattiyhdistyksen tuottojen tuloutus valtiolle	267/54/01
36/2002 Uudet palkkausjärjestelmät valtionhallinnossa	244/54/01
37/2002 Maataloustuen tavoitteet ja vaikutukset <i>tulotuen talousarvio-perustelujen ja vaikuttavuuden arviointia</i>	46/54/02
38/2002 Valtion erityisrahoitustoiminta <i>Finnvera Oyj, Suomen Teollisuussijoitus Oy</i>	312/54/01
39/2002 Lääninhallitusten myöntämä ESR-rahoitus kehittämis- ja kou-lutushankkeisiin	59/54/02
40/2002 Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelma <i>ohjelman toteutus ja vaikutus kunnissa</i>	366/54/01
41/2002 Liikennesuoritteiden ohjailu	277/54/02
SELVITYKSET	
Valtionenemmistöisten osakeyhtiöiden toiminta vuonna 2001	17/58/02
Raha-automaattivastukset vanhus- ja vammaishuoltoon	220/54/02
Tulo- ja varallisuuskäsite etuusjärjestelmiä koskevissa säädöksissä	201/54/02

SELONTEKOON TAI ESISELVITYKSEEN PÄÄTTYNEET	
Tukityöllistettyjen hoitamien tehtävien vakinaistaminen valtionhallinnossa	20/54/02
Tekesin rahoituspalvelut tutkimuslaitoksille	63/54/02
Lääninhallitukseen maksutalletuslain perusteella talletetut varat	58/54/02
Tiehallinnon tukikohtien luovutukset	258/54/02
TE-keskusten tuloksellisuusraportointi	310/54/02
KIRJEESEEN_PÄÄTTYNEET	
Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen lisäkoulu-tushankinnat vuosina 2000-2001	344/34/01
Metsänjalostussäätien toimintojen siirto Metsäntutkimuslaitokseen	207/54/02

Kokoomajulkaisut

Tilivirastojen tilintarkastuskertomukset tilikausi 2001
Toiminnantarkastukset 2001

TILINTARKASTUSKERTOMUS EDUSKUNNALLE

Eduskunnan tiliohjesäännön 19 §:n 1 momentin määräämällä tavalla olemme tarkastaneet valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätöksen ja kirjanpidon sekä hallinnon tilikaudelta 1.1. – 31.12.2002. Tilinpäätös sisältää tilinpäätöslaskelmat ja tilinpäätöksen liitteet sekä toimintakertomuksen siten kuin valtiontalouden tarkastusviraston taloussäännön 51 §:ssä määrätään. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kyseisten säännösten ja määräysten edellyttämällä tavalla oikeat ja riittävät tiedot valtiontalouden tarkastusviraston taloudesta ja sen kehityksestä tilikaudella. Meillä ei ole huomauttamista valtiontalouden tarkastusviraston vuoden 2002 tilinpäätökseen, kirjanpitoon eikä hallintoon nähden.

Helsingissä 2. päivänä huhtikuuta 2003

Matti Saari

Aulis Ranta-Muotio

Petri Salo

Eero Suomela
KHT

